

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОЛЕКУЛЯРНОЇ БІОЛОГІЇ І ГЕНЕТИКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту
молекулярної біології і генетики
НАН України
академік НАН України
М.А.Тукало

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради
Інституту молекулярної біології
і генетики НАН України,
протокол № 6
від « 20 » липня 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про систему внутрішнього забезпечення якості
освітньої діяльності та якості вищої освіти у
аспірантурі Інституту молекулярної біології і
генетики НАН України**

Київ-2022

1. Загальні положення

1.1. Положення регламентує функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у аспірантурі Інституту молекулярної біології і генетики НАН України (надалі ІМБГ НАН України).

1.2. Положення розроблено на підставі Закону України “Про вищу освіту” від 1 липня 2014 року № 1556-VII, “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національного стандарту України “Системи управління якістю” ДСТУ ISO 9001:2009.

1.3. Система забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України є складовою національної системи забезпечення якості вищої освіти.

1.4. Система забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України спрямована на здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до державних стандартів вищої освіти, здатних отримувати нові знання в галузі сучасної молекулярної біології, генетики та біотехнології і доводити наукові та науково-технічні розробки до стадії практичного використання, формування ефективних і раціональних рішень для підвищення безпеки та покращення якості життя людей, виховання високоосвічених, вільних та демократичних людей. Система забезпечення якості вищої освіти має здійснювати моніторинг та оцінювати якість освітнього процесу на всіх етапах його реалізації. Система має своєчасно виявляти причини відхилень фактичних показників якості освіти від внутрішніх і зовнішніх нормативів та вчасно їх усувати.

1.5. Основними завданнями системи внутрішнього забезпечення якості є:

- формування стійкої довіри до присвоєних ІМБГ НАН України ступенів вищої освіти в Україні та за кордоном;
- формування стійкої довіри до фахівців ІМБГ НАН України з боку

суспільства та роботодавців як до провідного наукового закладу, що готує високоосвічених та високопрофесійних науковців, а також фахівців підприємств і організацій усіх галузей, які відповідають як вітчизняним, так і міжнародним вимогам;

- забезпечення і підвищення якості освітньої діяльності та контроль її відповідності національним та міжнародним освітнім стандартам;
- забезпечення потреб (цілей, вимог та очікувань) усіх стейкхолдерів освітнього процесу;
- формування в ІМБГ НАН України культури якості на всіх рівнях як основи конкурентоспроможності випускників аспірантури ІМБГ НАН України;
- впровадження механізму моніторингу та самоаналізу якості освітнього процесу як невід'ємного компоненту сталого розвитку ІМБГ НАН України.

2. Основні принципи функціонування системи забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України

2.1. Забезпечення якості освітньої діяльності в ІМБГ НАН України ґрунтується на таких основних принципах:

- відповідальність адміністрації та всіх працівників ІМБГ НАН України за якість освітньої діяльності у аспірантурі Інституту;
- системність у забезпеченні якості освітньої діяльності;
- відповідність національним та європейським стандартам забезпечення якості вищої освіти;
- мобільність учасників освітнього процесу;
- прозорість, доступність та відкритість інформації;
- інноваційність освітньої діяльності;
- постійний моніторинг та вдосконалення якості освітніх послуг;
- залучення здобувачів освітніх послуг, роботодавців та інших

стейкхолдерів до підвищення якості освіти та системи забезпечення якості освітньої діяльності.

2.2. Система забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України передбачає:

- визначення принципів та порядку забезпечення якості вищої освіти;
- постійний моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм, що проводяться у ІМБГ НАН України;
- систематичне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- періодичне оцінювання результативності роботи наукових працівників, в тому числі таких, що залучені до реалізації ОНП у ІМБГ НАН України, шляхом атестації;
- регулярне підвищення кваліфікації наукових працівників, до якого належать: отримання наукових ступенів кандидата та доктора наук, доктора філософії, звань старшого дослідника, професора, члена-кореспондента та академіка НАН України; керівництво/участь у національних та міжнародних наукових проєктах; участь у національних та міжнародних наукових конференціях; публікація статей у провідних національних та міжнародних наукових виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science; стажування у закордонних наукових та освітніх установах;
- наявність необхідної матеріально-технічної бази для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів за освітньо-науковою програмою;
- наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- використання ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ІМБГ НАН України та

здобувачів вищої освіти;

- участь ІМБГ НАН України в національних та міжнародних рейтингових дослідженнях наукових установ.

3. Порядок функціонування системи забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України

3.1. Порядок функціонування системи забезпечення якості вищої освіти в ІМБГ НАН України ґрунтується на “Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, постановах КМУ; наказах та листах Міністерства освіти і науки України; нормативно-правових актах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; положеннях про провадження вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні ІМБГ НАН України і включають:

формування освітніх програм та навчальних планів, їх моніторинг та періодичний перегляд;

- оцінювання, визнання результатів навчання та атестація здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні;
- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- забезпечення навчальними та інформаційними ресурсами;
- інформаційний менеджмент;
- публічність діяльності ІМБГ НАН України;
- студентоцентроване навчання.

3.1.1. Формування освітніх програм та навчальних планів, їх моніторинг та періодичний перегляд

Формування освітніх програм та навчальних планів в ІМБГ НАН України передбачає:

- формування змісту освітньої програми згідно діючих стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій;

- формування гнучкої освітньої програми, що може швидко змінюватись відповідно до діючих стандартів вищої освіти, потреб учасників освітнього процесу, працедавців та інших стейкхолдерів;
- наявність процедури зовнішньої незалежної експертизи структури та змісту освітніх програм;
- періодичний перегляд та затвердження освітніх програм, що проводяться в ІМБГ НАН України Вченою радою інституту;
- наявність процедури формування індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ІМБГ НАН України;
- розрахунок навчального навантаження здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ІМБГ НАН України в кредитах ЄКТС;
- наявність процедури поточного моніторингу освітніх програм та їх оновлення з урахуванням останніх досягнень у певній галузі знань, потреб суспільства, ринку праці та пропозицій здобувачів.

3.1.2. Оцінювання, визнання результатів навчання та атестація здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні

Забезпечення якості освітньої діяльності щодо визнання результатів навчання та атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ІМБГ НАН України передбачає:

- наявність регламентованих процедур і критеріїв об'єктивного, прозорого конкурсного відбору та формування якісного контингенту здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- моніторинг інформації щодо результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та своєчасне реагування на підставі цих даних;
- наявність механізму чіткого та справедливого оцінювання й підтвердження досягнень у навчанні;
- функціонування системи неупередженого, відкритого та всебічного

оцінювання здобутих випускником компетенцій і підтвердження його кваліфікацій.

3.1.3. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Забезпечення якості освітньої програми щодо формування кадрової політики передбачає:

- наявність процедури атестації наукових працівників, залучених до реалізації ОНП;

- прозорість механізму прийому на роботу та кар'єрного зростання наукових працівників;

- обов'язковість підвищення кваліфікації наукових працівників. До заходів, що зараховуються як підвищення кваліфікації наукових працівників, відносяться: публікація статей у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science), здобуття наукових ступенів кандидата та доктора наук, доктора філософії, вчених звань (старшого дослідника, професора, члена-кореспондента та академіка НАН України), участь у вітчизняних та міжнародних наукових конференціях і конгресах, публікація статей у виданнях, що належать до фахових видань України, стажування у вітчизняних та закордонних наукових/освітніх установах, керівництво/участь у національних та міжнародних наукових проєктах;

- наявність системи оцінювання здобувачами професійних якостей наукових працівників, залучених до реалізації ОНП;

- можливості для академічної мобільності наукових працівників;

- функціонування системи підготовки кадрів найвищої кваліфікації;

- наявність системи стимулювання наукових працівників до наукової діяльності та міжнародної співпраці;

- можливість залучення до освітнього процесу провідних українських експертів;

- створення сприятливих умов для ефективного здійснення освітньої та наукової діяльності наукових працівників.

3.1.4. Забезпечення навчальними та інформаційними ресурсами

Забезпечення якості освітньої діяльності щодо навчальних та інформаційних ресурсів передбачає:

- наявність науково-технічної бібліотеки з розвиненою інфраструктурою та достатніми бібліотечними фондами;
- наявність сучасної лабораторної бази для забезпечення освітнього процесу та наукових досліджень;
- наявність навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;
- наявність IT-інфраструктури та інформаційних ресурсів і технологій для провадження освітнього процесу;
- наявність інноваційних підрозділів по впровадженню наукових розробок.

3.1.5. Інформаційний менеджмент

Забезпечення якості освітньої діяльності щодо інформаційного менеджменту передбачає:

- наявність процедур оцінки та використання інформації щодо освітньої програми, функціонування освітнього процесу, ефективності викладання, успішності здобувачів та їхньої підсумкової атестації для ухвалення відповідних адміністративних рішень;
- наявність процедур моніторингу досягнень здобувачів та подальшого кар'єрного зростання випускників;
- наявність процедур моніторингу навчальних матеріалів з метою їх покращення;
- наявність офіційного веб-сайту, де розміщена основна інформація про діяльність інституту, а також матеріали, що стосуються провадження освітнього процесу та інші документи;
- розповсюдження інформації на національному та міжнародному рівнях про успіхи наукових працівників інституту в науковій та освітній діяльності, обмін знаннями та підтримка комунікації;

–інформаційне забезпечення освітньої діяльності у сфері підготовки докторів філософії відповідає вимогам Ліцензійних умов щодо цього виду діяльності.

3.1.6. Публічність діяльності ІМБГ НАН України

Забезпечення якості освітньої діяльності у контексті публічності передбачає:

- відкритість, доступність та прозорість інформації про ІМБГ НАН України, його наукову та освітню діяльність (офіційний веб-сайт інституту);
- відкритий і прозорий інформаційний супровід вступної кампанії;
- наявність інформаційного пакету документів, забезпечення щорічного його оновлення та доступності для абітурієнтів;
- відкритість та доступність інформації про конкурсний відбір претендентів на заміщення вакантних посад наукових працівників;
- відкритість та доступність інформації щодо нормативно- правового регулювання освітньої діяльності ІМБГ НАН України.

3.1.7. Студентоцентроване навчання

Забезпечення якості освітньої діяльності щодо студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання передбачає:

- можливість обирати навчальні дисципліни, яке визначається відповідним нормативним документом;
- наявність процедури формування індивідуальних графіків навчання;
- можливість академічної мобільності здобувачів;
- доступ до навчальних інформаційних ресурсів;
- можливість самооцінювання та самоконтролю результатів навчання;
- вивчення та врахування думки здобувачів стосовно організації навчального процесу, викладання навчальних дисциплін, змісту освітніх програм, наукового керівництва, матеріально-технічного забезпечення освітньої програми тощо;

–участь здобувачів в органах управління ІМБГ НАН України (голова Ради молодих вчених ІМБГ НАН України має входити до складу Вченої ради інституту);

–використання зручних для здобувача форм та методів провадження освітнього процесу;

–використання в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

–наявність об'єктивних та прозорих критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів;

–наявність регламентованих процедур розгляду апеляцій здобувачів;

–забезпечення ефективних форм і методів організації самостійної роботи здобувачів;

–наявність процедури формування індивідуальних траєкторій навчання здобувачів;

–наявність механізмів мотивування здобувачів до навчання;

–ефективне функціонування системи менторства (наукові керівники, консультанти тощо);

–наявність гнучкої системи надання освітніх послуг (дистанційне навчання, навчання за індивідуальним графіком, співпраця з ВНЗ, підприємствами, науковими установами в Україні та за її межами);

–функціонування комплексу заходів для підготовки випускників до професійної діяльності;

–функціонування соціальної інфраструктури для забезпечення умов проживання та оздоровлення аспірантів.

4. Політика ІМБГ НАН України щодо забезпечення якості освітньої діяльності на третьому рівні вищої освіти

Політика ІМБГ НАН України щодо забезпечення якості освітньої діяльності на третьому рівні вищої освіти є однією з основних складових його

стратегії. Політика є публічною та відкритою для всіх учасників освітнього процесу та інших зацікавлених сторін. Вона враховує національні традиції вищої освіти України та попередній досвід ІМБГ НАН України щодо організації та змісту освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні. Політика реалізується через внутрішні процеси забезпечення якості із залученням усіх структурних підрозділів інституту, адміністрації та учасників освітнього процесу. Політика передбачає:

- наявність внутрішніх організаційних процедур та процесів забезпечення якості освітньої діяльності;

- гарантування якості вищої освіти та системи її оцінювання з урахуванням національних та міжнародних стандартів;

- наявність системи управління процесами та процедурами забезпечення якості освітньої діяльності;

- участь структурних підрозділів ІМБГ НАН України, керівництва інституту та учасників освітнього процесу в реалізації заходів щодо забезпечення якості;

- впровадження сучасних цифрових технологій у навчальний процес;

- дотримання академічної етики та свободи, а також запобігання академічній недоброчесності та плагіату;

- недопущення проявів нетерпимості або дискримінації стосовно здобувачів і співробітників;

- залучення зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості вищої освіти ступеня доктора філософії;

- інтеграцію наукової та освітньої діяльності ІМБГ НАН України та ефективне використання результатів наукових досліджень в освітньому процесі;

- забезпечення можливостей для індивідуального розвитку та творчої реалізації майбутніх фахівців.